

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра управління персоналом, економіки праці та економічної теорії

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Історія економіки та економічної думки»

на 2026–2027 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	Економіка
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада
економічної теорії

Шаповалов Віталій Олегович

к.е.н., доцент

доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та

Контактний телефон	+38-050-30-52-362
Електронна адреса	shapovaloff79@gmail.com
Розклад навчальних занять	https://puet.edu.ua/aspirantura-doktorantura/
Консультації	очна http://www.ypep.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00–17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://lms.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2029

Опис навчальної дисципліни

Метавивчення навчальної дисципліни	Мета навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» полягає у формуванні системного уявлення про історичні процеси розвитку економічних систем і ринкового господарства, еволюцію економічної думки від докласичних до сучасних концепцій, а також розвиток здатності до критичного аналізу та оцінки економічних теорій і концепцій у їх історичному контексті.
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин: денна форма- лекції 20 год., семінарські заняття 40 год., самостійна робота 90 год.; заочна форма - лекції 8 год., семінарські заняття 4 год., самостійна робота 138 год.
Форми та методи навчання	Лекції та семінарські заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом Словесні та наочно-ілюстративні методи (проблемна лекція, тематичні презентації, історичні ілюстрації); проблемно-пошукові та дослідницько-орієнтовані методи (аналітичні завдання, порівняльний аналіз економічних теорій, обговорення наукових публікацій); методи стимулювання та мотивації навчальної діяльності (кейс-стаді, дискусії на історичні та теоретичні теми, групові обговорення); методи поточного та підсумкового контролю (тестування, усне опитування, аналітичні письмові роботи, перевірка засвоєння категоріального апарату дисципліни).
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування; усне опитування; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: залік (ПМК)
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ЗК01. Здатність абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору і дотримання принципів професійної етики академічної доброчесності СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях економіки та суміжних галузей СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції	ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку. ПРН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації. ПРН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках. ПРН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямків, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Економічна історія та еволюція ринкового господарства		
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 2. Соціально-економічна структура доісторичної епохи	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 3. Розвиток ринкового господарства: від мануфактур до промислової революції	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 4. Індустріалізація та модернізація економік у XIX–XX століттях	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 5. Економіка XX–XXI століття: глобалізація, кризи та трансформації	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>

Модуль 2. Історія економічної думки		
Тема 6. Економічна думка докласичної епохи	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 7. Зародження та еволюція класичної політичної економії	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 9. Маржиналізм, неокласика та неоліберальні концепції	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 9. Кейнсіанство та його еволюція	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>
Тема 10. Інституціоналізм та його еволюція	Виконання домашнього завдання; робота на семінарських заняттях; тестування.	<i>Завдання 1. Підготувати доповідь за питаннями теми</i> <i>Завдання 2. Виконати аналітичне завдання за темою.</i> <i>Завдання 3. Виконати тестування за темою.</i>

Інформаційні джерела

Основні рекомендовані джерела інформації:

1. Історія економіки та економічної думки [Текст] : навч. посіб. / Тетяна Небога, Анатолій Вдовиченко ; Одес. держ. аграр. ун-т. - 2-ге вид. - Одеса : Астропринт, 2024. - 137 с.
2. Історія економіки та економічної думки [Текст] : навч.-метод. посіб. / Боднарчук Т. Л. ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. - Кам'янець-Подільський : Ковальчук О. В. [вид.], 2021. - 121 с.
3. Капіталізм і бізнес. Уроки економічної історії України [Текст] / Сергій Мошенський. - Київ : Артіль, 2024. - 766, [1] с
4. Кіштайні, Найл. Коротка історія економіки [Текст] / Найл Кіштайні ; пер. з англ. Андрій Калинюк. - Київ : Наш Формат, 2022. - 254 с.
5. Класичні та сучасні моделі економіки [Текст] : навч. посіб. / Н. М. Гарматій, І. О. Мартиняк, Г. В. Ціх ; Тернопіл. нац. техн. ун-т ім. Івана Пулюя. - Тернопіль : Паляниця В. А. [вид.], 2023. - 299 с.
6. Економічні системи: історія, розвиток, зіставлення [Текст] : навч. посіб. для магістрантів та аспірантів екон. спец. / В. І. Захарченко, М. М. Меркулов, Л. В. Ширяєва ; Нац. ун-т "Одес. політехніка", Ізмаїл. держ. гуманітар. ун-т, Одес. нац. мор. ун-т. - Суми : Університетська книга, 2025. - 139 с.
7. Лі, Ендрю. Найкоротша історія економіки [Текст] / Ендрю Лі ; пер. з англ. Катерина П'явка. - Київ : Лабораторія, 2024. - 198 с.
8. Мошенський, Сергій. Зародження фінансового капіталізму. Доіндустріальна епоха [Текст] / Сергій Мошенський. - Київ : Артіль, 2025. - 283, [1] с.
9. Сучасні економічні теорії в контексті європейської інтеграції [Текст] : конспект лекцій / [уклад. М. О. Самофалова] ; ЗВО "Відкрит. міжнар. ун-т розвитку людини "Україна". - Київ : Україна, 2024. - 275 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» включає у себе:

- загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office;

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-orgu-osv-proc.pdf>

Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/poloz-por-pidgotov-phd.pdf>

Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії вибіркового навчального дисциплін навчального плану <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/poloz-por-vyb-vyb-nd-phd.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагиату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-zapob-akad-plagiat.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/polozh_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/polozh-vyznan-rezv-informal-neformal.pdf>

Політика вирішення конфліктних ситуацій: Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/poloz_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен ПУЕТ <https://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyvediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): виконання домашнього завдання (25 балів); робота на семінарських заняттях (5 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 6-10): виконання домашнього завдання (25 балів); робота на семінарських заняттях (5 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Підготовка презентації, в тому числі відеопрезентації, за окремим питанням або темою дисципліни	5-10
	Підготовка та захист реферату, есе за окремим питанням дисципліни	5
	Підготовка та захист навчального проєкту	10-15
	Проходження курсів неформальної освіти	до 30
2. Науково-дослідна	Участь в конкурсах наукових робіт.	5-10
	Участь в наукових конференціях з публікацією тез доповіді	5-10
	Участь в наукових студентських гуртках	5-10

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни